

Joost Groeneveld

Het doelwit van Plasterk

Plasterk is financieel woordvoerder van de fractie van de Partij van de Arbeid in de Tweede Kamer. Dat zal de reden zijn waarom hij zijn initiatiefnota heeft geschreven: 'De accountancy na de crisis'. Tot voor kort bewoog de heer Plasterk zich op het terrein van biologie. Hij was minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ook in die positie heb je weinig met financiën te maken, hoogstens met budgetten en de beheersing daarvan; moeilijk genoeg trouwens. Natuurlijk, het is een beetje flauw om iemand na te dragen dat zijn opleiding en ervaring hem niet kwalificeren. Dat is niet erg als zo iemand laat blijken zich goed in de materie te hebben verdiept en zich die eigen te hebben gemaakt.

Je bent nooit te oud om te leren. Na de crisis. Die is volgens bijvoorbeeld Kees de Kort (BNR) nog lang niet voorbij. Althans, die indruk wekt hij bij mij. Wat Plasterk daarvan vindt, is mij niet bekend. De accountancy. Waarom de accountancy? Plasterk schrijft dat 'de financiële crisis niet het gevolg is van één factor ... maar veeleer van een lange keten van factoren'. Waarom dan zo specifiek over 'de accountancy'? Omdat 'ergens in die keten ook de accountant zit'. Ja, en met hem de overheid en de toezichthouder en de bankier en de belegger en het pensioenfonds en de media en Plasterk krijgt het nog druk.

Plasterk noemt 'de accountancy' in die keten 'een belangrijke schakel'. En hij wil die schakel versterken. Nu is elke ketting spreekwoordelijk zo sterk als de zwakste schakel. Is dat de accountancy? Plasterk motiveert zijn belangstelling verder niet. Dat is jammer. En wat ik jammer vind, is dat ik niet aantref welke schakels door de accountancy worden verbonden. Klopt het beeld van die lange keten wel? Of is dat een biologische metafoor, ontleend aan bijvoorbeeld een DNA-keten?

Plasterk: 'De accountant ziet er op toe dat de publieke informatie over de financiële toestand van een bedrijf accuraat is, en daarmee is de accountant dé garantie voor volledige en juiste informatie'. Deze zin geeft de functie aan van de accountant zoals Plasterk die ziet. Deze zin is de kurk waarop zijn initiatiefnota moet drijven. Ik denk dat Plasterk hiermee de verpersoonlijking is van een gapende verwachtingskloof. Ik ken geen accountant die een

garantie wil bieden, zeker niet dé garantie, laat staan dé garantie wil zijn voor volledige en juiste informatie. Sinds A. Sternheim (1924) komt volledigheid niet meer voor in 'de accountancy'. We kennen juist in accounting het 'off balance'-fenomeen. Ik zou in dat verband niet graag over volledigheid schrijven. En juistheid dan? Zo mogelijk nog erger. Juistheid heeft als waarheid vele gezichten. Een jaarrekening is niet meer (ook niet minder) dan een model van de onderneming. Met alle abstracties van dien. Voor die abstracties wordt gekozen. Door wetgevers, regelgevers en accountants. Heel vaak verschillend; heel vaak getrouw. 'Juistheid' staat niet in de wet. Ooit was in de Verenigde Staten van Amerika een onderneming die een jaarrekening maakte die - naar eigen zeggen - 'more true and fair' was dan een wettelijk vereist model.

En zou Plasterk 'adequaat' hebben bedoeld in plaats van 'accuraat'? Adequaat heeft in dit verband een zekere charme: passend, correct, evenredig, overeenkomend. Zou allemaal kunnen. Maar 'accuraat': nauwkeurig, nauwgezet, secuur, stipt. Als een Pietje Precies. Hoe verhoudt zich dat tot een begrip als materialiteit? Hoe verhoudt zich dat tot steekproef en waarschijnlijkheid?

Plasterk citeert Wouter Bos in een interview in 2008. Daar signaleert Bos voor het accountantskantoor een zekere spagaat, omdat de accountantskantoren worden betaald door dezelfde onderneming waarvan zij de boeken moeten controleren. Ik neem aan dat Bos zijn huidige werkgever uit die spagaat helpt. Als Plasterk deze spagaat wil verhelpen, is er niets in zijn initiatiefnota dat hieraan bijdraagt.

Ten slotte: Plasterk gaat ervan uit dat zijn 'voorstellen de kwaliteit van accountancy verbeteren' en 'daarmee bijdragen aan het voorkómen van nieuwe bubbles waarbij de waarde van bedrijven extreem verkeerd wordt ingeschat ...'. Als dat zijn bedoeling is, moet Plasterk een ander doelwit kiezen. Alsof ondernemingswaarde op jaarrekeningen zou zijn gebaseerd. En prijzen zijn dan nóg iets anders. Bubbles dan? Wie denkt er bij jaarrekeningen nu aan champagne? **An**

Joost Groeneveld RA RV, directeur Wingman Business Valuators B.V., Breda